

ZYGMUNT MIŁOSZEWSKI

Domofón

*Sídliskový horor od dvojnásobného
držiteľa Ceny veľkého kalibru
pre poľskú detektívku roka*

premedia

Zygmunt
Miłoszewski
DOMOFÓN

Edícia LABYRINT, 20. zväzok

582 podporila vydanie tejto knihy

Zygmunt Miłoszewski
DOMOFÓN

Prvé vydanie, www.premedia.sk

Copyright © Zygmunt Miłoszewski, 2005
Slovak edition © Premedia Group, s.r.o., 2016
Translation © Alexander Horák, 2016
ISBN 978-80-8159-377-2

Pre Moniku

Nejdú tu žiadne hodiny. Žiaden kľúč sa do nich nehodí a nikdy sa nedajú natiahnúť. Dvere neboli nikdy otvorené a v izbách nikto nikdy nebýval. Ale ty tu nemôžeš zostať dlho. Lebo sa blíži to.

Stephen King, Žiarenie

Prológ

Neskôr, keď sa všetko skončilo, polícia, súdni znalci z odboru psychiatrie a novinári ohodnotili udalosti, ktoré sa odohrali v našom dome, ako výsledok skupinovej hystérie. Čím bola spôsobená – to sa nikdy nevysvetlilo. Podľa toho, čo viem, ani sa o to nikto nepokúsil.

Každé vysvetlenie bolo buď príliš hrôzostrašné, alebo príliš neskutočné na to, aby sa bralo vážne. Rozmýšľal som, či by pri vysvetlení záhady nepomohli moje kazety. Ale nie. Pre niekoho zvonku by predstavovali zhuk nezrozumiteľných rozhovorov cez domofón. Skladali sa väčšinou z fráz typu „To som ja.“, „Miláčik, otvor.“, „Hovorila si: chlieb, cigarety a čo ešte?“ a „Môžem sa hrať vonku ešte pol hodinu?“ Vnímavý pozorovateľ by si určite všimol, že behom rokov bolo potrebných čoraz menej kaziet na záznam udalostí z celého dňa, že čoraz menej ľudí prichádzalo na návštevy a lakonické prosby o otvorenie dverí sa stali ešte lakonickejšie.

Ale žiaden vnímavý pozorovateľ, v tomto prípade skôr poslucháč, tu nebol.

Nieko by sa mohol opýtať, akým právom smiem porozprávať príbeh paneláka a jeho obyvateľov. Smiem ho vôbec porozprávať týmto spôsobom? Viem o nich dost? Nieko, kto by položil takúto otázku, by ma rozosmial až do slz. Pretože viem o nich viac, oveľa viac, ako budú kedykoľvek oni sami vedieť o sebe.

Mal by som napísať: Všetko sa začalo dávno, ale to je nezmysel. Keby som chcel predstaviť uplynulé roky, stratil by som sa vo vlastných spomienkach. Preto píšem: Všetko sa začalo v piatok, 11. októbra 2002, keď do nášho paneláku prišli z Olecka mladí Łazarkovci.

Prvá kapitola

Dávaj si pozor. Anuška rozliala olej.

Varšava. Praga Sever. Nápis na električkovej zastávke
na rohu ul. Inžinierskej a ul. 11. novembra.

1.

To nebol ideálny deň na začiatok nového života. Niečo nebolo v poriadku. Najprv si myslel, že to bude pre cestu. Doobeda bolo počasie ešte pekné, ale teraz bolo strašné a typicky novembrové. Premávka bola väčšia ako obyčajne. Ľutoval, že sa rozhodli sťahovať sa v piatok. Keby si všetko nechali na sobotu a nedeľu, bolo by to omnoho jednoduchšie. Nemusel by teraz na mokrej ceste bojovať s nákladiakmi. Bodaj by to šľak trafil.

Ale nebolo to aj pre niečo iné ako zlé podmienky na ceste? Za Pułtuskom, keď míňal značku „Varšava 59“, pocítil, ako mu niečo zvierá hrud'. Chvíľu lapal po dychu a skoro spanikáril. Upokojil sa a s tichým zasvišťaním sa nadýchol. Čo sa deje, opakoval si v duchu, čo sa to deje? Asi som unavený. Ak sa to bude opakovať, pôjdem k lekárovi. To je ale smola, opúšťam hrozný rodičovský dom, idem s milovanou ženou do nového bytu, začínam nový úžasný život a nemôžem sa nadýchnuť. Niečo asi naozaj nie je v poriadku.

„Haló, haló! Zem volá Roberta! Bzzz, bzzz, počujeme sa?“

„Čo? Prepáč, zamyslel som sa, hovorila si niečo?“

Agneška bola natešená ako dieťa na školskom výlete. Rukami preloženými za hlavou zvierala krátky konský chvost a chodidlá si opierala o predné sklo starej mazdy, ktorú familiárne volali „mazdolet“. Predtým dala do prehrávača obľúbený mix optimistických hitov z osemdesiatych rokov a teraz palcami na nohách pokyvovala do rytmu *I will survive*. Vyzerala veľmi, veľmi sexi. Robert pocítil v podbruší príjemné mravčenie.

„Áno,“ hovorila. „Povedala som, že som ešte nikdy nebola taká šťastná. Čo ty na to?“

„Ja hovorím, že fajn. Že už sme dvaja. Keď zoberieme nejakého šťastného stopára, hneď si od neho vypýtame členské do klubu.“ Zaváhal a dodal: „Aj ja som rád, že za sebou nechávam to bahno.“

Asi to slovo používal príliš často, keď hovoril o svojich nevinných rokoch.

„Nejde mi ani tak o to, čo zanechávame,“ Agneška nechcela zmeniť optimistický tón.

„Teším sa na to, čo je pred nami. Byt, práca, noví priatelia, susedia, akcie, kiná, kaviarne. Hovorím ti: Bude to super!“

Natiahla sa a poodhalila brucho, Robertovi napadlo, že odbočí na krajnicu. Zalaškovať si v aute? Prečo nie. Nikdy predtým to nerobili. Upustil od toho, nechcel, aby ho vysmiala. Hlúposť, vynadal si v duchu, určite by to neurobila. Maximálne by povedala, aby si zatúkal na čelo, šoféroval ďalej a vydržal do večera, keď sa jeho fantázie splnia trojnásobne.

Nepovedal nič, Agneška však pokračovala v radostnom monológu.

„Po práci pôjdem pešo na Nowy Świat, dám si tam kávu a počkám na teba. Je to blízko, kanceláriu mám na Kruczej. Ty končíš trochu neskôr...“

„Čo končím? Prácu?“ prerušil ju a prepol stierače na rýchlejšie obrátky. „Najprv si musím nejakú nájst.“

„Ale prosím ťa, veď máš prácu,“ pozrela naňho prekvapene.
„Prácu? Myslíš tú, čo mi vybavil tvoj foter? Obchodný zástupca vo firme, ktorá vyrába vrtačky? Nerob si srandu, to je dobré akurát tak na prežitie. V skutočnosti si budem hľadať prácu až teraz. Nemyslím si, že budem mať veľmi čas na kávy.“

Všetko to povedal trochu prihrubo a teraz to ľutoval. Doriť, čo mu bránilo v tom, aby sa usmieval a ďalej fantazíroval o spoločnom večere? Zachoval sa ako idiot. To, že on má problém (má?) s tým, že jej rodičia im toľko dávajú, ešte nie je dobrý dôvod.

Pozrel sa na ňu s nádejou, že si nevšimla jeho tón, a ani to, čo sa za ním skrývalo.

Hľadela cez okno na polia premočené dažďom.

Konečne prerušila mlčanie.

„Vieš čo, asi to také zlé nebude. Je to veľká firma, sú tam nejaké možnosti postúpiť, urobiť si kariéru. Určite si tam môžeš niečo vybaviť, trochu si zarobiť a potom si pohľadať niečo nové. Myslíš si, že ja som študovala preto, aby som celý život niekomu varila kávu? To je len začiatok. O niekoľko rokov sa budeme usmievať pri spomienke na naše prvé zamestnania.“

Robertovi začala v ústach rásť zlomyseľná poznámka o kvalite vysokoškolského vzdelania, ktoré si odniesli z Mavorskej univerzity, ich oleckej alma mater, no prehltol ju a povedal:

„Pri kozube v našom domčeku v Bieščadoch?“

„Áno, pri kozube v našom domčeku v Bieščadoch,“ otočila sa k nemu a šťastne sa usmiala, úsmev jej opätoval. Bol to ich sen, odkedy sa poznali: Kozub v domčeku v Bieščadoch. Ale súčasne to bol aj kód, ktorý znamenal: Fajn, prepáč, občas je to zlé, občas si povieme niečo hlúpe, ale spája nás omnoho viac.

Pred Serockom sa znovu ocitli za veľkým nákladiakom – tento viezol jogurty.

Robert vedel, že ak ho nepredbehne, bude sa za ním vliecť cez celé mesto a potom ešte niekoľko zopár kilometrov, až kým zápcha nepovolí. Zaklipkal očami. Najhorší čas na šoférovanie. Blížila sa piata, zmrákalo sa, protiúca kolóna áut oslepovala svetlami, po krajnici sa tiahli chodci a cyklisti, bieloruské nákladiaky mali asi nejaký zraz. Konečne sa dočkal voľného miesta, vyrazil z vodou naplnených koľají a prešiel do ľavého pruhu.

Pridal plyn.

Vodopády špliechajúce spod kolies predbiehaného nákladiaka sa valili na predné sklo, ale stierače zapnuté na najvyššiu rýchlosť pôsobili iba ako neužitočné hračky.

Pridal plyn.

Bol asi v polovici osemnásťkolesového monštra, keď zbadal, že sa spoza kopca vynára dodávka. Robert bol už príďaleko na to, aby spomalil a schoval sa za nákladiak, musel to risknúť. Preradil, stlačil pedál na maximum a nahol sa nad volant. Kútikom oka zbadal, ako sa Agneška narovнала a zovrela rukoväť na dverách. Pokojne, podarí sa to, vždy sa to predsa podarí, napadlo mu. Oproti idúce auto zatrúbilo a zablikalo diaľkovými svetlami. Delilo ich zhruba päťdesiat metrov.

Zostali iba dva metre do začiatku kabíny nákladiaka. Keď ju minul, prudko vyskočil z koľají, cítil, ako ťarbavá mazda tancuje a stráca kontakt s vozovkou.

Od oproti idúceho auta ich delilo iba zopár metrov.

Zúfalo pridal plyn v nádeji, že kolesá znovu získajú kontakt a otočil volantom.

Nedotáčavá mazda ešte ľahko pohodila zadkom a naskočila do koľají pred nákladiakom, v rýchlosti sto päťdesiat kilometrov za hodinu sa však ocitla tesne za neosvetlenou malou fiatkou.

Agneška skríkla a schúlila sa do sedadla, zrážka bola taká neodvratná, akoby pred nimi nebola fiatka, ale tehlový múr. Mohli buď naraziť do fiatky a dúfať, že ich úder

vyhodí na krajinicu, alebo zostať na ceste, no potom by ich rozmliaždil zázrakom predbehnutý nákladiak alebo proti idúce auto. Mohli uhnúť doľava a čelne naraziť do dodávky. Všetko to trvalo iba zlomok sekundy, počas ktorej Robert neuvažoval o týchto ponurých možnostiach. Inštinktívne odbočil doprava v snahe vyhnúť sa fiatke po krajnici.

Stromoradie sa zamihalo tesne vedľa Agneškinej tváre, kolesá sa zošuchli po mokrom štrku, zadok auta smeroval k stromom. Robert zúfalo zakrútil volantom, ubral plyn a potom pridal. Fiatka sa mihla po ľavej strane, teraz bolo potrebné iba sa vrátiť do svojich koľají. Zachránila ich náhoda. Natrafili na autobusový záliv pri zastávke, pneumatiky tam získali priľnavosť natoľko, že sa Robertovi znovu v priebehu sekundy podarilo získať kontrolu nad autom a naskočiť do koľají.

Mlčali. Sedeli nehybne a nehládali na seba. Dobre si uvedomovali, ako málo chýbalo k tomu, aby sa ich cesta skončila skôr, ako sa skutočne začala. Nadobro.

„Nezastavíme sa?“ opýtala sa ticho.

„Ani náhodou. Asi by som sa rozplakal, keby som videl, ako ma predbiehajú všetci tí, ktorých som predtým predbehol. Zastavíme až vo Varšave.“

„V mekáči?“

Nahlas sa zasmial. Dokonca aj u nich v Olecku, hlbokom Poľsku kategórie B, bolo chodenie do mekáča trápne. Chodenie do mekáča bolo ako chodenie do posilky, kúpa nových teplákov alebo zatmavovanie okien na polonéze. Uvedomovali si to, ale mali to miesto radi, najmä Robert. Viem, viem, opakoval, v žemli je papier, v mäse psie hovno a celé je to obalené rakovinou tvornou bombou z glutamanu sodného. Ale napriek tomu mi to chutí.

Preto sa raz za čas, v utajení pred známymi, vybrali do najbližšej reštaurácie McDonald's v Suwałkách a dali si hamburger s hranolkami. Bol to ich rituál, také hambur-

gerové bakchanálie. V anonymnej metropole si teraz mohli vo svetle reflektorov urobiť skutočné hody.

„Jasně,“ odpovedal.

Blížili sa k mostu nad Zegrzyńským jazerom.

2.

Ty hajzel. Ty odpad v kravate, ty ľudská améba, ty posratá diera v mačacej riti, ty korporátny sviniar, myslel si Wiktor o chlapíkovi, ktorý sedel na druhej strane stola. No slušne sa usmieval, prikyvoval a snažil sa urobiť čo najlepší dojem na niekoho, od koho závisela jeho budúcnosť.

„Pochopte ma, prosím,“ pokračoval sviniar.

„Ešte pred piatimi rokmi by som obetoval (no jasné!) celý svoj čas, aby som vedenie presvedčil, že vás musíme zamestnať. A teraz? Prečo by som vás mal zamestnať, povedzte mi to, presvedčte ma,“ diera v mačacej riti sa profesionálne usmiala a pestované ruky spojila do tvaru vežičky.

Wiktor si všimol, že jeho tučný malíček zdobí prsteň s logom firmy.

Chvíľu mlčal a uvažoval, ako začať, aby to zaznelo čo najviac dôveryhodne, sebaisto a profesionálne. Cítil svoj pot presiaknutý alkoholom a uvažoval, či ho cíti aj pán Marek Koteczek, Human Resources Senior Manager.

„Neskrývam, že som už raz (zle, zle, prečo si nepovedal ‚vždy‘) uvažoval o vašom vydavateľstve. Napriek úspechom, ktoré som dosiahol v novinách, som vždy hľadal dobrú prácu na dobrom mieste, hoci aj za menší plat. Prácu, ktorá by mi umožnila pohnúť sa dopredu. A nielen sa šesť dní v týždni po štrnásť hodín denne hnať za senzáciami. Vy ste boli ideálni. Slušná tradícia, ambicióznejšie farebné časopisy, zahraničné zázemie, výborná reputácia na trhu.“

„Prečo ste teda neprišli?“

Chod' do riti, ty kokot. Tak o tomto určite hovoriť nebudem.

„Tak sa to nejako zbehlo.“

„Zbehlo sa to tak, že ste najprv na rok zmizli a potom ste sa ocitli na dne ako alkoholik?“ povedal senior Koteczek s autentickým smútkom, na ktorý sa evidentne špecializoval. Prepustení zamestnanci opúšťali túto miestnosť so slzami v očiach a s lútosťou, že šéfovi spôsobujú žiaľ.

Uvoľni sa, človeče, usmej sa, ukáž, ako sa vieš ovládať.

„Vidím, že poznáte môj životopis aj o trochu viac, než som v ňom uviedol,“ cítil, ako mu silený úsmev šklbe tvárou. „To sú staré časy. Každý má aj horšie chvíľky, ktoré sú tým horšie, z čím väčšieho koňa človek spadne.“

„Jasné,“ odpovedal senior a smutne vzdychol. Pozrel sa na papiere, ktoré ležali na stole. „Pred tridsiatkou ste sa preslávili ako súdny reportér, potom ste zaznamenali rad úspechov. Je to tak?“

„Tak nejako.“

„Poviete mi niečo o tom prípade?“

Jasné, človeče, uspokojím tvoju malomeštiacku zvedavosť, hoci to s pracovným pohovorom nemá nič spoločné. Tak ako každý, dúfaš, že ti budem hovoriť o hrôzostrašných detailoch, ktoré som nikdy neopísal. Detaily, na ktoré si po večeroch spomenieš.

„Veľmi rád, hoci si nemyslím, že sa dozviete niečo nové. Ešte pred mojím, nazvime to objavom, to bol najmedializovanejší proces v tých rokoch. Traja tínedžeri, z toho jedno dievča. Boli obžalovaní z únosu, znásilnenia (aha, ale ti zasvietili očka), mučenia a pokusu o vraždu šestnásťročného dievčaťa. Volala sa Honorata. Ušetším vás opisu toho, čo som videl... v spise, ale viac-menej sa k nej správali ako k veci. Keby to niekto urobil psovi, išiel by sedieť na mnoho rokov.“

„Ak si dobre spomínam, nebola nemá? Viete, ako ju našli? To mala z toho šoku?“

„Nie, vytrhli jej jazyk. Môžem si zapáliť?“

„Prepáčte, u nás vo firme sa nefajčí. Sme na to veľmi hrdí.“

Wiktor si napriek tomu vybral škatuľku Lucky Strike

z vrecka na košeli a vytiahol z nej cigaretu. Šúlal ju medzi prstami a uvažoval, čo by ešte amébe mohol povedať. Navyše, aj tak asi ten džob nedostane, a asi ani nechce, ale hovoriť o tej veci nebolo preňho vôbec príjemné. Na druhej strane, ešte stále je šanca, že tento pestovaný, dokonale ostrihaný a v posilňovni vymodelovaný trtko si vypočuje príbeh a skríkne: „Presne takého človeka sme hľadali! Pod' sem ku mne, Wiktor!“ A ak to urobí, tak on si zarobí. A keď si zarobí, prestane žiť ako zvier. Jednoduché.

„Bol to dost' náhodný proces,“ pokračoval. „Už len samotné určenie páchatel'ov bolo problematické. Tomu dievčaťu ukazovali súbory s fotkami ľudí, o ktorých „sa zaujíma polícia“. Keď jedného z nich zbadala, zareagovala tak hystericky, že urobili rekogníciu.

Viete, ako to vyzerá: päť viac-menej podobných chlapov stojí vedľa seba, poškodený ukáže na jedného z nich. Takže tých ľudí postavili a priviedli aj dievča. Hneď na jedného z nich ukázalo. Prilepilo sa na sklo oproti nemu a začalo vrieskať tak, že museli privolať pomoc.“

„A čo je na tom problematické?“

„To, že na rekognícii ukázala na iného človeka ako predtým na fotografii.“

Wiktor zlomil cigaretu, hodil ju do smetného koša a vybral si ďalšiu. Jemne stláčal papierik v snahe rovnomerne roztlačiť tabak. Nezmyselná mechanická činnosť, napadlo mu. Aj tak si nezapálím. Kedy som si osvojil tento hlúpy zvyk? Asi na súdoch. Paweł z „Gazety“ vždy nervózne mrvil cigaretu a ja som to opakoval po ňom. Keď sa začiatok pojednávania natiahol o dve hodiny a prestávka sa z pätnásťminútovej zmenila na hodinovú, šli sme dolu do bufetu dať si ruské vajce a cigaretu. Jednu, druhú, desiatu. Fajčili sme a hovorili. Hovorili a fajčili. To boli časy. Bože, to sú už roky. Wiktor si všimol, že na korporátneho sviniara vytrúsil už skoro celú cigaretu. Chlapík sa pozeral na tabak ako na zárodky lepry rozotreté po krajci chleba.

„Ak si dobre spomínam, v tomto momente prichádzate na scénu vy a hovoríte svoju repliku, nie?“

Si ty ale básnik, človeče, s takýmito prirovnaniami je tá tu ako personalistu škoda.

„Pekne povedané. Najväčším problémom v tomto prípade bolo, že nikto nevedel, kde to dievča držali. Určite nie v byte nikoho z obžalovanej trojice, ani na žiadnom inom mieste, ktoré by poznali oni, ich kamaráti, rodina, príbuzní a tak ďalej.“

Vybral si ďalšiu cigaretu.

„Jedného dňa, to už bolo leto a pojednávanie sa skončilo o niečo skôr, mi čosi napadlo. Pravdu povediac, už sa mi nechcelo písať o ďalšom utáranom súdnom znalcovi, aj tak všetci rovno hovorili, že celá obžaloba je jedno veľké fiasco. Išiel som do centra a potuloval som sa ulicami okolo námestia Konstytucje. Tam bývali nielen všetci obžalovaní, ale aj svedkovia. Ak boli tí ľudia zapletení do prípadu, čomu som veril čoraz menej, všetko sa muselo odohrať niekde tu.“

Wiktor stíchol.

„Viete čo? Zapáľte si, ale chod'te tam k oknu.“

No prosím, urobím ešte raz pauzu a nielenže ma zamestnáš, ale mi aj zvýšiš plat.

„Nie, ďakujem,“ povzdychol si, pozrel sa na cigaretu, na sivú hmlu vyplňajúcu realitu za oknom a potom na vizitku samolúbeho chlapa, ktorá ležala pred ním. Bola precízne urobená a veľmi pekná.

To nezvládnem, pomyslel si a mimovoľne pokrútil hlavou, záleží mi na tej práci, záleží mi na akejkol'vek práci, kde môžem písať, ale nezvládnem to.

„Pán vedúci...“ začal.

„Pán Marek,“ prerušil ho vedúci. „Pán Marek je v poriadku.“

„Neviem, prečo chcete, aby som o tom hovoril. Celý príbeh s detailmi bol opísaný všade a priznám sa, pre mňa je veľmi ťažké hovoriť o tom. Radšej by som to nerobil, ak nemáte nič proti.“

Senior Marek mlčal, ale Wiktor vedel, že práve teraz sa pečatí jeho osud. To nie je možné, že jeho život závisí od tohto cudzieho chlapa. Bohatého, samolúbeho hlupáka, ktorý určite hrá squash, pretáhuje svoju ženu s výzorom Miss World v tangáčoch a zo školy si vyzdvihuje svoje geneticky dokonalé deti. Čo on môže vedieť o tom, ako sa padá, padá a padá. Tak dlho, že človek prestáva veriť nielen tomu, že môže ísť hore, ale dokonca aj tomu, že vôbec nejaké dno existuje. Nakoniec človek prestane čakať, že dopadne a zmieri sa s tým, že existuje len pád. Jediným ozvláštnením je tu iba to, že čierne steny studne občas zosivejú a niekedy sa stanú takými tenkými, že za nimi vidno pohyby a farby. Ale to sa stáva veľmi zriedkavo. Takmer vôbec.

Čo už. Tomuto to vyšlo, ale jemu nie.

Predtým, než Senior Manager niečo povedal, Wiktor už vedel, ako sa rozhodne.

„Chcete u nás písať reportáže, texty na sociálne témy. To si žiada citlivosť, ale súčasne aj nadhľad. Treba sa vedieť ponoriť do príbehu, precítiť ho a potom“ – luskol prstami – „vyjsť von, zastať si zboku a opísať ho tak, aby to otriaslo inými. Len skúšam, či to dokážete.“

Wiktor odpovedal len preto, že nechcel odísť bez slova.

„Zaujímavé. A ja som si myslel, že vás vzrušuje to, čo by vám môj príbeh mohol ponúknuť. Spojenie sexu, znásilnenia, násilia, či dokonca zverstva, navyše všetko je tu autentické, z prvej ruky. A vy ma len skúšate.“

„Zbytočne sa snažíte byť zlomyselný. Je mi to veľmi ľúto, o to viac, že vaše texty boli kedysi pre mňa veľmi dôležité, ale vidím, že už nedokážete to, na čom mne, nám, našej firme, veľmi záleží. A prijmite to ako priateľskú radu, ste zbytočne agresívny, čo vám určite pri takýchto rozhovoroch nepomôže. Dovidenia.“

Chod' do riti.

Wiktor vstal, ani sa nesnažil upratať stôl po tabakových omrvinkách a odišiel.

Nerozmýšľal ani o seniorovi Koteczekovi, ani o Honorate a ani o tom, čo kedysi prežil. Rozmýšľal o tom, že sa to hneď začne a že sa musí čo najskôr dostať na Amatorsku.

3.

Kým našli miesto pred Carrefourom pri Toruńskiej Trase, zabralo to Robertovi a Agneške štvrt'hodinu, potom museli z najodľahlejšej časti parkoviska v prúdoch dažďa dobehnúť ku vchodu. Tol'ko obety pre také hnusné jedlo, napadlo Robertovi. Čo je to za iróniu, že chrám konzumu si od svojich ovečiek žiada tol'ko útrap.

Objednal si žemľu s rybou, ktorú Agneška neznášala a volala ju vždy mekhovno (potom ti celý týždeň páchne z papule, hundrala) a prezeral si steny ozdobené reprodukciami súčasného maliarstva.

„Obyčajne mávajú fotografie,“ zamrmlal s plnými ústami.
„Čo?“

„No vieš, obyčajne majú fotky Empire State Building, Golden Gate alebo nejakého Elvisa. A nevedno prečo sú obyčajne čiernobiele. A tu majú obrazy, to vidím po prvý raz.“

„A čo si o nich myslíš?“

„Myslím, že sú na hovno. Jediné, čo majú spoločné s umením, je to, že sú štvoruholníkové, zarámované a v strede je niečo farebné. Ale to isté sa dá povedať aj o veľkoplošnej reklame na tričká, alebo o tabuli, ktorá informuje o stavbe murovaného záchoda. Ale toto je dokonca horšie. Billboard a tabuľa majú obsah, niečo komunikujú. A toto? Žiaden obsah, žiadna forma, prázdnota.“

„Preháňaš. Iba v tom nič nevidíš, ale iní možno vidia.“

„To je ich vec, nie vec umenia. Nevnímajú odkaz umelca, ale niečo si domýšľajú. Keby tým istým ľuďom ukázali informačnú tabuľu, ale napísanú v svahilčine, našli by v nej obraz sveta. To je neuveriteľné, akým spôsobom sa dá zobrazit' chaos, povedali